

Джерела та література

1. Большой энциклопедический словарь [Электронный ресурс]. – Режим доступа : <http://www.vedu.ru/BigEncDic>.
2. Большой энциклопедический словарь. Языкознание / [гл. ред. В. Н. Ярцева]. – 2-е изд. – М. : БРЭ, 1998. – 685 с.
3. Васік Ю. А. Ритмічна організація англомовного політичного дискурсу (експериментально-фонетичне дослідження на матеріалі промов сучасних політиків Великої Британії) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / Васік Юлія Анатоліївна. – Донецьк, 2008. – 19 с.
4. Вольфовська О. О. Риторичний потенціал ритму німецькомовної політичної промови / О. О. Вольфовська // Наук. вісн. Волин. нац. ун-ту ім. Лесі Українки. – 2011. – № 6. Ч. 1. – С. 21–25.
5. Вольфовська О. О. Ритмогрупа як одиниця сегментування підготовленого мовлення (на матеріалі підготовленого мовлення сучасних політичних діячів Німеччини) / О. О. Вольфовська // Мовні і концептуальні картини світу. – 2010. – Вип. 30. – С. 327–333.
6. Земская Е. А. Русская разговорная речь / Е. А. Земская. – М. : Наука, 1983. – 221 с.
7. Скрипняк Т. Л. Риторичний аспект просодії німецькомовної проповіді (експериментально-фонетичне дослідження) : автореф. дис. ... канд. філол. наук : спец. 10.02.04 «Германські мови» / Скрипняк Тетяна Леонідівна. – К., 2009. – 17 с.

Савош Людмила. Ритм как один из функциональных фоностилистических признаков озвученного текста. Стаття посвящена актуальному вопросу современной лингвистики – исследованию ритма как важного функционального фоностилистического признака озвученного текста. Ритм представляется как динамический комплекс взаимодействия языковых уровней, способен активизировать восприятие слушателя, передать ему авторский замысел. Общая тональность текста, понимание семантики наиболее зависят от ритмической взаимодействия языковых уровней. Ритм обеспечивает ораторскую целесообразность, четкость, и является сложным ораторским механизмом. Раскрывается значение ритма в устной реализации художественного текста. Осуществляется попытка выявить механизм воздействия на адресата с помощью приемов ритмической организации текста. В статье доказано, что ритмические приемы делают возможным интенсивность и сопереживание реципиента, а также выступают в качестве средства передачи чувств и эмоций. Такая трактовка позволяет подчеркнуть прагматический характер ритма.

Ключевые слова: ритм, озвученный текст, короткая проза, стиль.

Savosh Liudmyla. Rhythm as one of Functional Phonostylistic Feature of a Sounded Text. The article is devoted to an actual issue of modern linguistics: the study of rhythm as an important functional phonostylistic characteristic of a sounded text. Rhythm is a dynamic complex of the interaction of language levels, is able to activate the perception of the listener, to give him the author's intent. The overall tone of the text, understanding the semantics are most dependent on the rhythmic interaction of language levels. Rhythm provides rhetorical appropriateness, clarity, and is a complex mechanism of oratory. The meaning of the rhythm in a sounded literary text is studied. It attempts to identify the mechanism of action on a listener using techniques of rhythmic organization of the text. It is proved that the rhythmic techniques make possible the intensity and empathy of the recipient, as well as act as means of rendering feelings and emotions. This interpretation allows us to emphasize the pragmatic nature of the rhythm.

Key words: rhythm, sounded text, short story, style

Стаття надійшла до редколегії
28.02.2013 р.

УДК 81'22'27

Тетяна Семенюк

Особливості реалізації категорій інтертекстуальності, інтеріконічності та інтерсеміотичності в німецькомовних полікодових текстах

У статті проаналізовано основні концепти текстової діалогічності – інтертекстуальність, інтердискурсивність, інтеріконічність та інтерсеміотичність, які є результатом інтерсеміотичної взаємодії двох або більше

© Семенюк Т., 2013

семіотично ускладнених повідомлень, так званих полікодових текстів. Більш точно визначено поняття полікодового тексту та виявлено основні маркери інтертекстуальних, інтеріконічних та інтерсеміотичних зв'язків полікодових текстів на вербальному, візуальному та вербально-візуальному рівнях.

Ключові слова: текст, претекст, дискурс, полікодовий текст, інтертекстуальність, інтердискурсивність, інтерсеміотичність та інтеріконічність.

Постановка наукової проблеми та її значення: Незважаючи на те, що текстові категорії вже довгий час предмет аналізу (І. С. Шевченко, В. Є. Чернявська, R. Beaugrande, U. Broich, W. Dressler, M. Pfister та ін.), значний інтерес, який викликає категорія інтертекстуальності в лінгвістиці, пояснюється тим, що один з основних напрямів лінгвістичних досліджень – комплексний аналіз тексту на всіх рівнях його структурно-семантичної організації. У зв'язку з тенденцією до візуалізації повідомлень та інтермедіальним характером сучасної комунікації, наслідок яких – інтеграція у вербальний простір тексту знаків інших семіотичних систем, перспективним є вивчення прояву категорій інтертекстуальності та інтеріконічності полікодових текстів – «когерентного цілого, яке складається з декількох семіотичних кодів» [5, с. 90–91].

Аналіз останніх досліджень із цієї проблеми. Свідченням того, що інтертекстуальність як одна з базових текстових категорій, була та є предметом дослідження провідних вітчизняних та зарубіжних лінгвістів є роботи, насамперед, М. Бахтіна, Р. Барта, Ю. Крістєвої, В. Є. Чернявської та ін. Інтертекстуальність та інтердискурсивність як гіперкатегорії тексту та дискурсу досліджувала у своїх працях І. С. Шевченко, у полікодових текстах – В. Є. Чернявська. Незважаючи на велику кількість праць, присвячених текстовій діалогічності, інтертекстуальності та інтеріконічності полікодових текстів досі не піддавалась ретельному аналізу, що й зумовило нами вибір цієї теми дослідження.

Мета статті – виявити особливості реалізації категорій інтертекстуальності, інтеріконічності та інтерсеміотичності у німецькомовних полікодових текстах.

Завдання: з'ясувати значення таких поняття, як інтертекстуальність, інтердискурсивність, інтерсеміотичність та інтеріконічність; виявити основні маркери інтертекстуальних, інтеріконічних та інтерсеміотичних зв'язків полікодових текстів.

Об'єкт дослідження – мовні та немовні одиниці категорій інтертекстуальності, інтеріконічності та інтерсеміотичності, які беруть участь в організації полікодових текстів. **Предмет** дослідження – принципи організації та реалізації категорій інтертекстуальності, інтеріконічності та інтерсеміотичності у полікодових текстах німецькомовних журналів «Spiegel» та «BILD Dir Deine Meinung».

Виклад основного матеріалу й обґрунтування отриманих результатів дослідження. У сучасній лінгвістиці увага багатьох дослідників спрямована на вивчення тексту у його взаємозв'язках і взаємодіях з іншими текстами та дискурсами всередині єдиного інтертекстуального простору. У зв'язку з цим актуальності набуває критичний аналіз та численні інтерпретації інтертекстуальності й суміжних з нею категорій тексту й дискурсу.

Питанням виявлення елементів інших текстів у межах певного окремо взятого тексту займалися такі відомі лінгвісти, як М. Бахтін, Ю. Крістєва, Р. Барт, які наголошували, що завдяки своїй знаковій природі будь-який текст перебуває у взаємозв'язку з усіма іншими текстами. Таку взаємодію, зокрема М. М. Бахтін, називав «поліфонізмом» і визначав як наявність у тексті «декількох голосів». Досліджуючи природу тексту, лінгвіст прийшов до висновку, що «слово за своєю природою діалогічне, а діалогічне спілкування і є справжньою сферою життя мови» [3, с. 205].

Ю. Крістєва наголошувала на можливості будь-якого тексту вступати у діалог з іншими текстами і розглядала текст як мозаїку із цитат та абсорбцію і трансформацію іншого тексту [9, с. 440]. Р. Барт вважав текст «полотном, зітканим зі старих цитат» [2, с. 417–418]. У нашому дослідженні ми підтримуємо погляд М. Бахтіна й Р. Барта та вважаємо за доцільне вживати на позначення текстової діалогічності, за якої один текст містить посилання до інших претекстів або ж включення (вкраплення) з інших текстів, термін Ю. Крістєвої – «інтертекстуальність».

Автор будь-якого тексту може свідомо чи несвідомо посилатися на інші конкретні тексти і створювати свій текст, який буде певною реакцією на вже наявні тексти, які, в свою чергу, можуть використовуватися як елементи структури нових текстів. Усе це дає змогу говорити про прина-

лежність інтертекстуальності до характерних ознак тексту, які у лінгвістиці отримали назву категорій чи критеріїв текстуальності.

На інтертекстуальність як критерій текстуальності свого часу звернули увагу німецькі лінгвісти Р. де Богранд та В. Дресслер, які до текстових ознак відносили також когезію, когерентність, інтенційність, інформативність, ситуаційну зумовленість [7, с. 3].

І. С. Шевченко тлумачить **інтертекстуальність** як «наявність попередніх текстів в тексті, відношення між текстом і попереднім текстом (претекстом), специфічну стратегію відношення тексту і іншими текстами: весь об'єм можливих взаємовідношень між текстами і їх частинами» [6, с. 72].

Розглядаючи тлумачення інтертекстуальності як текстової категорії, потрібно звернути увагу на той факт, що текст – результатом комунікативно-мовленнєвої діяльності; структура, що виникає під час цієї діяльності; структура, яка має свої внутрішньо текстові закономірності, яка зв'язує послідовність висловлювань в єдину текстову систему відповідно до критеріїв текстуальності. Текст є цілісним утворенням і може розглядатися та осмислюватися лише у нероздільній єдності з екстралінгвістичним навколотекстовим фоном. Цей фон, або текст у сукупності з екстралінгвістичними факторами, «текст занурений у життя», є **дискурсом** [1, с. 136–137]. У рамках французької школи аналізу дискурсу акцент ставлять на тому, що будь-який дискурс, унаслідок того, що існує та функціонує у системі інших дискурсів, відображає у своєму складі, у репертуарі своїх, у тому числі і можливих висловлювань, інші дискурси, сліди цих відображень ми знаходимо в текстах. Звідси випливає, що дискурс – відкрита система та складова частина метатекстової єдності [5, с. 174]. Так само, як текст вступає у діалогічну взаємодію з іншими текстами, дискурс, у свою чергу, взаємодіє з іншими дискурсами, що дає змогу говорити про категорію **інтердискурсивності**.

Категорії інтертекстуальності та інтердискурсивності, як власне текст і дискурс, належать до різних онтологій. Текстові елементи, що зазвичай утворюють інтертекст – мовні (прецедентні імена, цитати), немовні (дати), композиційні, риторичні – сигналізують про інтертекстуальність [5, с. 212]. Інтердискурсивність виявляється на рівні ментальних процесів, які передують сплетінню у текстове ціле різних знаків, смислів та кодових систем. Отож, інтердискурсивність стає видимою у текстовій площині, завдяки сигналу міжтекстового діалогу, тобто інтертекстуальності. Зважаючи на попередні судження, визначимо інтердискурсивність як процес когнітивного рівня та гіперкатегорію дискурсу, яка характеризується його можливістю дискурсу розширювати свої межі та переплітатися з іншими дискурсами, що відрізняються своїм прагматичним потенціалом та структурою.

Отже, ми можемо стверджувати, що обидві категорії, як інтертекстуальність, так і інтердискурсивність, – своєрідний міст, через який у текст проникають включення з інших вербальних та невербальних семіотичних систем. Як результат – з'являються так звані семіотично ускладнені, гетерогенні утворення, у структуруванні яких беруть участь вербальні та невербальні (іконічні, зображувальні, музичні і т.п.) коди і на позначення яких ми використовуємо термін «полікодові тексти». Німецькі лінгвісти іменують синкретичні утворення термінами «Sprache–Bild–Text» (H. Stöckl), «Ikonotext» (P. Wagner), «semiotisch komplexer Text»/ bimedialer bzw. multimedialer Text (A. Spillner). Ю. А. Сорокін називає полікодовими «тексти, побудовані на поєднанні в одному графічному просторі семіотично гетерогенних складників – вербального тексту в усній або письмовій формі, зображення, а також знаків іншої природи» [4, с. 180].

В основі полікодових текстів закладена взаємодія різних семіотичних систем, яку дослідники як **інтерсеміотичність**. Базовий критерій визначення чи є відношення між знаками текстового простору інтерсеміотичні – відмінність знаків за їх субстанцією. Інтердискурсивність та інтертекстуальність як тексту, так і полікодового тексту може проявлятися у вигляді інтерсеміотичності – взаємодії або діалогу не лише з позиції вербального вираження (у вигляді, наприклад, цитат чи алюзій), а й невербального або ж іконічного (у вигляді візуальних пародій чи алюзій). Ситуації комунікативного впливу, коли в основі створення наступного вербального тексту лежить прецедентний текст не вербального, а візуального характеру, позначаються поняттями **інтеріконічності, або інтерпикторальності** (нім. Interpikturalität, Interbildlichkeit, Interikonizität, Intervisualität). У таких випадках йдеться про те, що на основі інтерпретації існуючих візуальних зображень – картин, карикатур, плакатів і т. н. – вибудовується нова змістово-смысловая єдність, яка фіксується у вербальному висловлюванні.

У нашому дослідженні ми виділили три рівні текстової діалогічної взаємодії полікодових текстів: **1) інтертекстуальність**, яка проявляється на вербальному рівні; **2) інтеріконічність**, яка реалізується на невербальному рівні; **3) вербально-візуальна інтерсеміотичність**, коли апеляція до вербальних та невербальних засобів одночасно проявляється на вербально-візуальному рівні.

Перш ніж перейти до аналізу інтертекстуальної маркованості на вищеназваних рівнях, потрібно зазначити, що У. Бройх поділяє маркери інтертекстуальності на **марковані** (markiert) та **немарковані** (unmarkiert). До маркованих сигналів лінгвіст відносить насамперед цитати. Про немаркованість інтертекстуальних включень можна говорити, спираючись на згадування у текстах: **а)** відомих особистостей, приказок, фразеологічних одиниць або ж **б)** якихось відомих структур, форм чи ритмів [8, 16].

Інтертекстуальність на **вербальному рівні** маркують за допомогою вербальних засобів; іконічні елементи, наявні в полікодовому тексті, виконують швидше естетичну функцію і є доповненням до вербального тексту. Інтертекстуальність на вербальному рівні характерна для текстів із частковою креолізацією. Прикладом маркованої інтертекстуальності на вербальному рівні може слугувати цитата Галілео Галілея на обкладинці Bild-Zeitung «*BILD Dir Deine Meinung*» (Рис.1) – «*Und sie bewegt sich doch.*».

Рис. 1 [BILD Dir Deine Meinung]

Слова Галілея «*І все-таки вона обертається*» взято в лапки, що свідчить про цитування цієї фрази. Крім того, апеляція до відомої фрази Галілео Галілея, яка отримала своє підтвердження і вважається істинною, – своєрідний доказ правдивості інформації, яку розповсюджує це видання. Слова вченого як прояв правди та він сам, як людина смілива, – своєрідне віддзеркалення девізу журналу «*Кожній правді необхідний сміливець, який її донесе.*».

Немарковану інтертекстуальність на вербальному рівні полікодового тексту можна виокремити в тексті «*Jede Lüge braucht einen Vollidioten, der sie druckt*» (рис. 2б), який є своєрідною реакцією на критику газети «*BILD Dir Deine Meinung*» з девізом «*Jede Wahrheit braucht einen Mutigen, der sie ausspricht*» (рис.2 а). Девіз досить-таки популярний у німецькомовному суспільстві і є своєрідним закликком до вербування читачів, наголошуючи на тому що цій газеті притаманна мужність доносити правду, яка б вона не була. Зміна девізу – своєрідна реакція на певні коментарі та негативні відгуки стосовно видання. Взнявши до рук випуск, спостерігаємо, що ключова фраза своєю структурою, формою та оформленням відсилає читачів до її претексту, добре відомого та впізнаваного (рис. 2 а та 2 б)

На **невербальному рівні** інтеріконічність маркують за допомогою іконічних засобів, наприклад: **а) фотографії** (фотографії історичних особистостей, які представляють певну націю; політичних діячів і т. п); **б) знаків/логотипів**, які належать відомим установам; **в) елементів живопису**; **г) карикатур**. Як приклад маркування інтеріконічності візьмемо випуски журналу «*Der Spiegel*» № 44 від 30 жовтня 2006 (рис.3), на якому зображені Ангела Меркель та Франц Мюнтеферінг у вигляді казкових героїв, відповідно Дон Кіхота та Санчо Панси, які апелюють до відомого роману Сервантеса. У поєднанні з вербальним оформленням «*Wer regiert Deutschland*», яке стосується осіб, зображених на малюнку, можна припустити, що це запитання – риторичне, виходячи із наших знань про персонажів та їхніх дій, і ставить під сумнів коаліцію Ангели Меркель та Франца Мюнтеферінга.

Рис.2а. [BILD Dir Deine Meinung] Рис. 2б. [BILD Dir Deine Meinung]

Іншим прикладом інтеріконічності може слугувати титульна сторінка журналу «*Spiegel*» № 47 від 19 листопада 2007 року, на якій зображення всесвітньо відома картина Леонардо да Вінчі «*Монна Ліза*» (рис. 4), обличчя якої у цьому прикладі належить канцлеру Німеччини – Ангелі Меркель. Загадковість посмішки Моні Лізи, яка і сьогодні – нерозгадана таємниця, знайшла своє вербальне підтвердження і у тексті-реципієнті «*Warum lächelt diese Frau?*». Завдяки такому оформленню за допомогою інтеріконічних проєкцій читач може здогадуватися про певні наміри А. Меркель, які йому невідомі, й це робить текст ще загадковішим, спонукає до ознайомлення з ним.

Рис. 3. [Spiegel, Oktober 30, 2006] Рис. 4. [Spiegel, November 19, 2007]

Крім того, і вербальні, й іконічні засоби можуть водночас апелювати до добре знайомих словесних і зображувальних прототекстів, так званих текстів-джерел. У такому разі потрібно говорити про **інтерсеміотичність полікодового тексту**, яка виявляється на **вербальному та невербальному рівнях** у межах одного синкретичного комплексу. Інтерсеміотичність підсилює вплив на читача, адже тепер він вступає у діалог з іншими текстами не лише через вербальні знаки, а й через іконічні. Як приклад комплексного характеру інтертекстуальної та інтеріконічної взаємодії візьмо полікодовий текст титульної сторінки журналу «*Der Spiegel*» № 51 від 13 грудня 2004 (рис. 5). Інтерсеміотичність у цьому разі виявляється немарковано на вербально-візуальному рівні. Фраза «*Stille Nacht, billige Nacht*» – пародія на назву відомої різдвяної пісні «*Stille Nacht, heilige Nacht*». Наголошуючи на словосполученні «*billige Nacht*», автор виділяє прикметник «*billig*» (дешевий) іншим кольором, акцентуючи на ньому увагу не лише з позиції неналежності до вищезгаданої фрази, а й із

метою наголосити на основній проблемі суспільства Німеччини – бажанні німців заощаджувати навіть і на різдвяні свята. Про факт заощаджень саме на Різдво свідчить не лише згадана і перефразована назва різдвяного гімну, а й зображення ясел з сіном, які згідно з біблійним описом, апелюють саме до місця народження Ісуса Христа.

Прикладом маркованої інтерсеміотичності на вербально-візуальному рівні може слугувати випуск журналу «Der Spiegel» №1 від 29 грудня 2003 р. (рис. 6), на титульній сторінці якого розміщено цитату філософа Еммануїла Канта «Der bestirnte Himmel über mir und das moralische Gesetz in mir» та його портрет, які апелюють до цієї особистості, до часу, в якому жила ця людина, і співвідносять цю інформацію з вербальним повідомленням на сторінці «Das Projekt Aufklärung - 200 Jahre nach Kant».

Рис. 5. [Spiegel, Dezember 13, 2004] Рис. 6. [Spiegel, Dezember 29, 2003]

Висновки. Розглянувши та проаналізувавши основні концепти теорії інтертекстуальності, вважаємо за доцільне під інтертекстуальністю розуміти вид діалогічних відношень, за яких один текст містить посилання до інших претекстів або ж включення з інших текстів. У полікодовому тексті інтертекстуальність може виявлятися як на вербальному, візуальному (у вигляді інтеріконічності), так і на вербально-візуальному рівнях (у вигляді інтерсеміотичності).

Перспективи подальших досліджень. Оскільки у процесі глобалізації зображення стають частинами трансрегіональних та транснаціональних міграцій, носіями культурних діалогів, то перспективні, на нашу думку, є подальші дослідження інтеріконічності та її маркування у полікодових текстах.

Література

1. Арутюнова Н. Д. Дискурс / Н. Д. Арутюнова // Лингвистический энциклопедический словарь. – М. : [б. и.], 1990. – 685 с.
2. Барт Р. От произведения к тексту // Барт Р. Избранные работы: Семиотика. Поэтика / Р. Барт ; сост., общ. ред. и вступ. ст. Г. К. Косикова. – М. : Изд. гр. «Прогресс», 1994. – 615 с.
3. Бахтин М. М. Проблемы поэтики Достоевского / М. М. Бахтин. – К. : Next, 1994 – 511 с.
4. Сорокин Ю. А., Креолизованные тексты и их коммуникативная функция / Ю. А. Сорокин, Е. Ф. Тарасов // Оптимизация речевого воздействия. – М. : Наука, 1990. – С. 180–186.
5. Чернявская В. Е. Лингвистика текста: Поликодовость, интертекстуальность, интердискурсивность. Учеб. пособие / В. Е. Чернявская. – М. : Книж. дом «ЛИБРОКОМ», 2009. – 248 с.
6. Шевченко І. С. Категорії дискурсу як евристична проблема / І. С. Шевченко // «Каразинські читання: Людина, мова, комунікація»: матеріали ІХ Міжнар. наук. конф., січ. 2010 р. – Х., 2010. – С. 336–338.
7. Beaugrande R. Einführung in die Textlinguistik / R. Beaugrande, W. U. Dressler. – Tübingen, 1981. – XIII. – 290 s.
8. Broich U. Intertextualität. Fomen. Funktionen, anglistische Fallstudien. Hrsg. / U. Broich, M. Pfister. – Tübingen : Niemeyer, 1985. – 364 s.
9. Kristeva J. Bachtine, le mot, le dialogue et le roman / J. Kristeva // Critique. Paris, 1967. – Nr. 239 – P. 438 – 465.

Джерела ілюстративного матеріалу

1. BILD Dir Deine Meinung [Electronic Resource]. – Mode of Access : <http://www.spiegel.de/spiegel/print>.
2. Spiegel [Electronic Resource]. – Mode of Access : <http://images.google.de/bild+dir+deine+meinung>.

Семенюк Татьяна. Особенности реализации категорий интертекстуальности и интериконичности в немецкоязычных поликодовых текстах. В статье рассматриваются и анализируются основные концепты текстовой диалогичности – интертекстуальность, интердискурсивность, интериконичность и интерсемиотичность, которые являются результатом интерсемиотического взаимодействия двух или больше семиотически осложнённых сообщений, так называемых поликодовых текстов. Уточняется понятие поликодового текста и выявляются основные маркеры интертекстуальных, интериконичных и интерсемиотичных связей на вербальном, визуальном и вербально-визуальном уровнях.

Ключевые слова: текст, претекст, дискурс, поликодовый текст, интертекстуальность, интердискурсивность, интерсемиотичность и интериконичность.

Semeniuk Tetiana. Peculiarities of Realization of the Categories of Intertextuality, Intericonicity and Intersemiotics in German Polycode Texts. This article deals with the analysis of the main concepts of textual dialogism – intertextuality, interdiscursivity, intersemiotics and intericonicity as a result of intersemiotic interaction of two or more semiotic complicated texts, called polycode texts. Extensive attention has been paid to the notion of polycode text and the markers of intertextual, intericonic and intersemiotic relations of polycode texts on the verbal, visual and verbal–visual levels.

Key words: text, pretext, discourse, polycode text, intertextuality, interdiscursivity, intersemiotics and intericonicity.

Стаття надійшла до редколегії
16.03.2013 р.

УДК 81'42:32

Світлана Соколовська

Політична дискурсологія: проблеми й перспективи розвитку

У статті розглянуто питання, які розкривають предметну галузь політичної дискурсології як нового наукового напрямку. Основну увагу сфокусовано на дослідженні сутності феномену політичного дискурсу, підходів до його інтерпретації з урахуванням інституціональних і неінституціональних форм спілкування. Проаналізовано теоретичні аспекти методології, пов'язані з критичним, дескриптивним і постмодерністським дискурс-аналізом. У межах системи поглядів різних наукових шкіл виділено основні проблеми в дослідженні сучасної політичної дискурсології і перспективи її розвитку.

Ключові слова: політична дискурсологія, політична лінгвістика, політичний дискурс, політична комунікація.

Постановка наукової проблеми та її значення. Інтенсивний розвиток політичних технологій і зростаюча роль засобів масової інформації сприяє збільшенню уваги в сучасному суспільстві до політичної комунікації. Стає очевидним, що розв'язання низки політичних питань залежить від того, наскільки вдало використовуються мовні засоби, адже за своєю природою політичні дії є мовленнєвими. **Актуальність** нашої статті визначається спрямованістю сучасних лінгвістичних досліджень на вивчення політичного дискурсу, зокрема мовленнєвої поведінки політиків, вербальних і риторичних стратегій в політичній діяльності, механізмів породження і функціонування політичних текстів, а також зумовлюється тенденціями розвитку політичної дискурсології – сучасної галузі гуманітарних знань.

Мета статті – дослідити проблеми політичної дискурсології як нового наукового напрямку; визначити основні підходи до інтерпретації політичного дискурсу.

Сутність феномену політичного дискурсу розглядають різні гуманітарні науки, насамперед найновіша – політична дискурсологія – і політична лінгвістика загалом. Остання досліджує мовні ресурси як засоби боротьби за політичну владу і маніпуляції суспільною свідомістю [3; 10]. В. З. Де-